

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 290

ערש"ק פרשת "האינו" ב' בתשרי תשע"ב

כתיבה
וזוהימה טובה
לכל בית ישראל!

להינצל מהתופת

"למענך א-לוקים זייים!"

נתאר לעצמנו: חבר ילדות הקרוב אלינו והיקר לליבנו, מתקשר אלינו בשעת לילה מאוחרת ובפיו תחינה ובקשה: מחר יערך לו משפט בבית הדין הרבני. נתבע הוא לשלם מאה אלף שקלים!!! בגין היזק שנגרם בעטיו לאחד משכניו. למחרת, בשעת צהריים מבחינים אנו ביקירנו הצועד בשביל שליד ביתנו כשמפיו בוקעת ועולה שירה נפלאה "יודו ל-ה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם!". השמחה מציפה את ליבנו, אין זאת אלא שיצא זכאי בדין. אנו נייגשים אליו במרוצה ובפינו בשורת "מזל טוב" גדולה! לפתע עונה החבר היקר: "תודה רבה, תזכו למצוות". מעיזים אנו ושואלים הכיצד זה שיצא זכאי בדין, והאם אינו חייב לשלם מאומה או שמא סכום אפסי חסר ערך? בתשובה לשאלתינו עונה החבר לתדהמתנו: "אין הדבר כן כלל ועיקר, האמת שחוייבתי לשלם מאה אלף שקלים!". עתה חוזר החשש לליבנו שמא חלילה בעקבות הבשורה המרה, נתבלעה עליו דעתו של יקירנו ולכן זוהי הסיבה שפצח ברינה וזימרה. החבר, שכנראה קרא את מחשבותינו, ממחר להרגיענו ואומר שנמצא הוא בקו הבריאות, והסיבה לשירה פשוטה וברורה: שמח הוא לשלם כמו שהתורה ציוותה, שכן אם חלילה היה בורח מתשלום, אזי בעולם הבא דינו היה קשה ומר במיוחד. מוסיף הוא ומטעים במתק לשונו: "מוטב לסבול מעט בעולם ארעי וחולף, ובלבד שנזכה לחזות לעתיד לבוא בנועם ה'!". אחים ואחיות יקרים, במה דברים אמורים? נמצאים אנו בימים הרי גורל שבהם יקבע עתידנו ועתיד כל היקר עבורנו - חג ראש השנה - יום הדין הגדול והנורא! חג אמרנו? הכיצד? הן אמת שמסתפרים אנו ולובשים בגדי לבן, אוכלים מעדנים, מחייכים ומאושרים, ועל ברכת שהחיינו כמובן איננו מוותרים, היתכן? כלום ראינו אדם שנידון לחיים או חלילה להיפך, לבריאות איתנה או מחלה קשה לא עלינו, לרווח ממון ענק או שמא לביקור "יקר" של נציגי מס הכנסה... אלא שכבר לימדונו חז"ל במסכת סנהדרין (ז), שעל האדם שיצא חייב מבית הדין, ללכת בדרך ולפצוח בשירה, שכן מוטב לו לסבול מעט בעולם חולף ולהמתיק את דינו בעולם עומד, להגיע זך ונקי אל בורא כל עולמים לאחר מאה ועשרים! מפגינים אנו את בטחונו בדינו יתברך, לאחר שאנו מצידנו צריכים להשתדל עד כמה שידנו - יד כהה, יכולה להשיג ולעשות בזמן הנותר לנו בהכנה גדולה ליום הדין, בחשבון נפש ופשפוש בנגעי ביתינו, בקבלה טובה ואפילו קטנה אך יציבה ואיתנה לקראת השנה החדשה, להשתפר בעוד פרט או מידה בעבודת ה' יתברך. וכאשר יראה ה' את בטחונו בו ובחסדיו האין סופיים, ורחמיו הבלתי מוגבלים, יקבל את תפילתינו הנפלאה והנוראה: "כתבנו בספר החיים למענך א-לוקים חיים!"

ימים גדולים וקדושים לפנינו, ושבת מיוחדת וגורלית עומדת לקראתנו - שבת טובה, שאם נשכיל לשומרה, לכבדה ולרוממה כדין וכהלכה, נזכה לתקן את כל שבתות השנה - דבר שיוסיף לכף המאזניים של הזכויות כובד ומשקל רב שלו אנו כה זקוקים כדי לזכות בשנה טובה ומבורכת. הימים ימי תשובה והתעוררות וחייבים אנו לפשפש ולמשמש במעשינו שאם לא עכשו אמת? קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, ובפרט בימים הנוראים שלפנינו, שהקב"ה ישתבח שמו לעד איתנו ממש וקרוב אלינו מתמיד, ומאזין ביתר שאת למוצא שפתינו ומחכה ומצפה שנשוב אליו בתשובה שלימה. יותר מתיקון המעשים והמצוות שקשורות לבין אדם למקום, צריכים אנו לדקדק ולתקן את המעשים והמצוות הקשורות לבין אדם לחבירו, שהרי ידוע הדבר ומפורסם הענין, שאין יום הכיפורים מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שיפייס וירצה את חבירו ויבקש את סליחתו. על הכוח והזכות שיש בענינים שנוגעים לדברים שבין אדם לחבירו, ניתן ללמוד מהסיפור הבא. במלחמת ששת הימים, הצטופפה כל ישיבת מיר ובראשם הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל עם שכנים מכל הסביבה במקלט הישיבה. הארטילריה היודנית שטפה בברד של מתכת את ירושלים, ובבנין ניבעו פרוצות מפגיעות ישירות של פגזים. אמת הסיפיים נעו ובמקלט זעקו: "שמע ישראל" - ה' הוא האלוקים, וקראו בקול גדול: "ריבנו של עולם אנו בידך - עשה משהו!". כשלבסוף חלה הפוגה ויצאו ללא פגע, העיר רבי חיים שמואלביץ שלא הזעקות הללו הצילו אותם. היתה שם אישה שזונחה על ידי בעלה עשרים שנה וחיה חיי צער ומרידות. היא היתה כובסת, היא כיבסה את בגדיהם המלוכלכים של זרים, כי בעלה המפורנס נטשה. ובאותם רגעים של הפצצות שמעתיה אומרת: "ריבנו של עולם אני מוחלת לבעלי, ואם אני מסוגלת למחול, גם אתה יכול למחול לנו ולהצילנו מהתופת", וזה מה שהצילנו, כך אמר אותו גאון וצדיק, בואו ונתחבק ובפרט בדברים שבין אדם לחבירו ונזכה לכתובה ולחתימה טובה. שנה טובה ומבורכת!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת
19:38	19:02	18:05
19:43	19:01	17:51
19:41	19:02	17:57
19:41	19:03	18:06

הפסרת השבוע:
"שובה ישראל"

מטעמים לשבת

"תול כטל אמרתי" (לב,ב)

כטל שהכל שמחים בו לפי שהמטר יש עצבים בו (רש"י). כתב בספר "תורת משה": תוכחה הנאמרת בחומרה ובסערה נקראת "מטר", היינו ראשי תיבות של: "משאכם, טרחכם, ריבכם", ואילו תוכחה הנאמרת בנחת ובלשון רכה נקראת "טל", היינו ראשי תיבות של "טוב לכל". לפעמים ראוי להוכיח בלשון חמורה וחריפה, ולפעמים - בלשון רכה ומתונה. כשמטיפים מוסר לרבים, יש לנקוט בדרך כלל בלשון חמורה, ואילו כשמטיפים מוסר ליחיד, יש לנקוט בלשון רכה ומתונה. לפיכך מפרשת התורה ואומרת: "כשעירים עלי דשא" - דשא היינו, לפי רש"י, שם כולל לכל הצמחים, בשעה שמדברים לפני ציבור, אזי יש לדבר "כמטר", דברים חריפים. אולם "וכרביבים עלי עשב" - עשב היינו, לפי רש"י, כל מין בפני עצמו. בשעה שמדברים לפני יחיד, אזי יש לדבר "כטל", דברים רכים ומתאימים העשויים להשפיע ולקרב... (מעיינה של תורה)

"הצור תמים פעלו" (לב,ד)

מסופר על רבי שמעון מירוסלב זצ"ל, שהאריך ימים והגיע לזיקנה מופלגת. שאלו אותו תלמידיו: במה הארכת ימים? השיבם הרבי: תמיד קיבלתי הכל באהבה, ולא הרהרתי אחר מעשיו של הקדוש ברוך הוא, שהרי ברור כשמש כי כל מעשי ה' מוצדקים וטובים, אלא שכאשר אדם שואל קושיות ומתלונן, מעלים אותו השמימה ומראים לו: ראה, הכל טוב, ובצדק... ואני, אינני מתלונן, ולכן לא מעלים אותי להיווכח בצדקת ה'... וכן מסופר על ה"חזון איש" זצ"ל, שפעם בא אליו אדם אחד והקשה "קושיות" על ההשגחה העליונה, בקשר לשואה הנאצית שניתכה על בית ישראל באירופה. העיר לו ה"חזון איש": מי שאינו מבין במלאכת תפירה, ורואה את החייט כשהוא גוזר וקורע את האריג, חושב כי אותו חייט משחית את הבד - ולאמיתו של דבר אינו אלא מכין בגד חדש... (תורת הפרשה)

"צור ילדך תשי, ותשכזו א-ל מזולכך" (לב,יז)

רבינו בחיי זצ"ל, הדיין הספרדי, כתב בספרו "חובת הלבבות", שבתחילת חשבון הנפש יש לאדם להודות לבוראו על תחילת הוויתו. ויחשוב: אילו היתה אימו משליכה אותו בלידתו אל הרחוב, והיה עובר שם אדם וחומל עליו, ואוספו אל ביתו ומטפל בו עד שיגדל - כמה היה אסיר תודה למצילו! והבורא עשה עימנו כל זאת ויותר, איך לא נתבונן בכך. וכתב, שזהו שנאמר כאן: "הלה תגמלו זאת, עם נבל ולא חכם, הלא הוא אביך קונך, הוא עשך ויכוננך!" והרב "אהבת דוד" זצ"ל, פירש בזה פסוקנו: "צור", הוא הקדוש ברוך הוא, "ילדך תשי", יצרך תיניק תש כוח וחלש, חסר אוניס, כדי שתכיר בטובתו, שנתן לך כוח ובריאות ודעת ותבונה - "ותשכח א-ל מחוללך", ושכחת את טובותיו, שחולל בך שינוי כה רב לטובה, מימי הניקות ועד עתה! (מעייני השבוע)

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

האנשים לתשובה. כעדותו, היו מסייעין אותו מן השמים, ולפני בואו לכל מקום היו מתחוללות שם רעידות אדמה והאנשים היו חולמים חלומות ביעותים, שהכינו את הלבבות לקלוט את מוסרו ולשמוע אל תוכחותיו. המונים שבו בתשובה והתחזקו בעיקר במצוות השבת והתפילין שהיו רפיוות בידם. כשהיה מבקש להמשיך בדרכו, ביקשו לעכבו כדי שילמדם וידריכם בנתיבות המצוות. לפיכך החליט לחבר עבורם ספר דינים שימושי, ובעקבות רמז מן השמים חיברו בשני חלקים: החלק האחד מצוות עשה והשני איסורי לא תעשה, וקראם בשם: "ספר מצוות גדול". כאשר סיים לחבר את החיבור הענק, היה לו גילוי מן השמים ואמרו לו: שכחת את המצוה העיקרית! מצות לא תעשה בפרשתינו: "השמר לך פן תשכח את ה' א-ל לוקיך!" התבונן רבינו משה קוצי, וראה שזו אכן מצוה מפורשת, ושב וכלל אותה בספרו, וזה לשונו: "השמר לך פן תשכח את ה' א-ל לוקיך - אזהרה שלא יתגאו בני ישראל כשהקדוש ברוך הוא משפיע להם טובה, ולא יאמרו שברווח שלהם ובעמלם הרוויחו כל זה, ומחמת גאוותם לא יחזיקו טובה להקדוש ברוך הוא... שנאמר: פן תאכל ושבעת, ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביו, וכסף וזהב ירבה לך - ורם לבבך ושכחת את ה' א-ל לוקיך. ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה. וזכרת את ה' א-ל לוקיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל. ומכאן אזהרה שלא יתגאה האדם במה שחננו הבורא, הן בממון, הן ביופי, הן בחוכמה, אלא יש לו להיות עניו מאוד ושפל בך לפני א-ל לוקים ואנשים, ולהודות לבוראו שחננו זו המעלה".

(מעייני השבוע)

רבינו הקדוש מרן רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל המכונה "הבבא סאלי", מרום וקדוש היה, ועם כל גדולתו הלך בדרכי הבורא יתברך, היה מבין וסומך כל דכא ושפל רוח, להחיות רוח שפלים ולשמוח נדכאים. פניו נהרו באור עילאי כאשר הכניס אורחים, האכילם והשקה אותם, היה מזרו ודוחק בהם לאכול עוד ועוד, ממאכל זה ואחר, ושמתו רבתה כל כך כאשר היו אוכלים ונהנים. הוא, שהיה רחוק כל כך מתאות המאכל, שמח כל כך כאשר אורחיו אכלו ונהנו מן המאכלים השונים שגדשו את השולחן. אך יחד עם זאת, ראה מחובתו להשיג על הסרים למשמעתו ולנהלם בשמירת גדרי הנימוסין והקפדה על דרך ארץ. יום אחד בא אדם להתברך מפי קודשו, הזמינו רבינו להסב אל השולחן ולברך על התקרבות. ישב הלה, ברך ואכל, וכשחשב שאין רואה, החל ליטול מאכלים מלוא עומסו ולהניחם בתיקו. ראה רבינו והשים עצמו כאינו רואה. אך לפתע פנה אל המסובין ושאל: בתורתנו הקדושה כתוב: "ואכלת ושבעת, וברכת", ונשאלת השאלה, הן המילה "ואכלת" מיותרת היא, שכן אין שביעה בלא אכילה. די היה לכתוב "ושבעת וברכת". לשם מה נכתב: "ואכלת"? שתקו הכל, ורבינו ענה: "תיבת ואכלת רומזת להוראה אחרת, הריהי ראשי תיבות של "ואל כליך לא תיתן"... מכל הסובין, היה אחד שהבין אל מי ירמוז הדברים... ולפתע פנה אליו רבינו, ושיגר לו מאכלים מלוא חופניים, בשפע רב, בליווי ברכות לרוב - שישים בתיקו, שיביא לרעייתו...

ע"פ ספר

רבינו משה מקוצי זצ"ל, מרבתינו הראשונים בעלי התוספות, נטל על עצמו את מצות התוכחה והיה מסתובב בערי ספרד ומעורר ליבות

זוידת השבוע

מצא ברש"י בשלושה מקומות בפרשתינו, גנותן של כפויי טובה.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)

אחד מספריו של מו"ר עט"ר ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

והייתם לי סגולה

סגולה לצאת זכאים בדין, לקבל קבלה בראש השנה בעבודת ה', שנקיימה אם ירצה ה' כל השנה!
(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרב' שליט"א

תזכור הבנים

ושכבת וערבה שנתך???

"אתה ישן טוב בלילה?". "אתה אוכל בתיאבון?". שאלות אלו הפנה פעם ראש ישיבת "פורת יוסף", הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לתלמיד חכם שסר למעונו. האורת, מרבניה החשובים של ירושלים, התפלא למשמע השאלה המוזרה, וענה בוודאות, כי מצב בריאותו שפיר. "כאב ראש, אם כן?", מנסה רבי יהודה לנחש... והאורח משתאה ושואל: "מדוע ראש הישיבה מודאג כל כך ממצב בריאותי? האם פני רעים? האם אני נשמע מדוכא?".

"חלילה", השיבו רבי יהודה, "אבל ציפיתי שתרגיש ככה, שתסבול נדודי שינה... שהאוכל לא יערב לחיכך... כאשר בשכנותך מוקם והולך בית ספר ממלכתי מעורב...".

ועתה נבוא חשבון, אם כל כך צריך אדם לא לישון כאשר מוקמת בשכונתו "צרה" שכזו, מה יענו אותם הורים שבניהם מתחנכים במקום כזה! איך ישכבו ותערב שנתם? איך יעלו לבית דין של מעלה כאשר השאלה הנוקבת מהדהדת בחלל העולם: הילד איננו ואני אנה אני בא? איך יתכן שהורים שחלקם ורובם מאמינים בה' ובתורתו, יקומו וישלחו בניהם ובנותיהם למקומות המכריזים שהשם יתברך חס ושלום... ותורתו חס ושלום... איך יאמר אדם בסליחות "עשה למען תינוקות של בית רבן שלא חטאו", ואת בניו שולח לבתי ספר החטאים הללו? נקומה ונתעורר בטרם יהיה מאוחר, והמזדרז שעה אחת קודם, אשריו!

שלום בית

תבותינו - תשתתפו

בספר "אהבה ורעות" כתב, שברור הדבר ביותר שכל המסרים שחז"ל לימדונו, במדרש לעיל נכונים ומתאימים לחיי הנישואין. מסרים אלו, אם נאמץ אותם, יעזרו לנו רבות. אל תרצה את בן הזוג בשעת כעסו. כאשר בן הזוג צועק, אל תצעק עליו בחזרה, שמור על השקט ואל תשיב. בן הזוג יראה שאין עם מי להתווכח וירגע. אין טעם לנסות לנמק ולהסביר בזמן כעס. לאחר זמן, כשהכעס שכך, אפשר לשוחח על הענין בהגיון. הפסוק אומר: "מענה רך ישיב חימה". לעולם אין להרים קול לעומת הכועס, כי כך גורמים רק להתפרצות נוספת של כעס. עמוד הכן עם סבלנות מרובה, ונצל את הזמן לעבודת המידות שלך. אף אם ברור שכן הזוג טועה, אל תשיב. חכה עד יעבור זעם כדי שתוכלו לדבר אחד עם השני בנעימות. רק אדם השולט בעצמו, יכול לקוות לשמור על השלוה בתוך ביתו. כאשר בן הזוג מתלהב ונודר דבר שלא יצליח לקיים, אל תדכא את התלהבותו מיד. תן לבן הזוג להנות מההתלהבות, עוד יותר זמן רב לשוחח על הנדר ולתת לו את המימדים הנכונים. כמו כן, כאשר בן זוגך מעלה רעיון לא מציאותי, אל תשלול אותו בו במקום. תן זמן למחשבה, ורק אחר כך נסה להראות לבן זוגך מדוע אין זה מציאותי. כל בן אדם טועה וכן זוגך אינו יוצא דופן. התפקיד שלך הוא להעלים עין מהשגיאות, כדי לתת לחיי הנישואין לזרום למישרין. מספיק מביך כשטועים, בן הזוג אינו צריך להכאיב עוד יותר ולעשות מכה ענין. אם לדוגמא אשתך שכחה להוסיף מלח לאוכל, הוסיף בעצמך בלי להעיר לה כלל. אם בעלך לא זכר לקנות לך מתנה ליום ההולדת, התעלמי מכה, אפשר לחיות בלי זה. כלל זה נכון במיוחד בזמני מצוקה. אם מפטרים את בן זוגך מהעבודה, אל תיגש עם הצעות לאחר מעשה כיצד היה ניתן למנוע זאת. כך אתה רק זורה מלח בפצעיו. אם בן הזוג נקלע חלילה לתאונה, מאוחר כדי לבקר את צורת הנהיגה ולהדגיש מה לא נעשה כשורה. אם הוא הפסיד כסף רב כתוצאה מעסק כושל, אל תייעץ לו עצות טובות כיצד היה אפשר למנוע זאת. מאוחר מידי לכה. זהו המועד המתאים להעלים עין, כי את העונש הוא כבר קיבל. בזמני מצוקה, בן זוג צריך לנחם ולעזור לבן זוגו. הזכר לבן הזוג שה' תמיד נמצא עם האדם, וכל מה שקורה נגזר מן השמים. נסו לחזק את עצמכם על ידי לימוד משותף בספרים המביאים ענייני אמונה ובטחון בה'. גשו יחד לרב להתייעץ כיצד להמשיך. יותר קל לסבול מצוקה כאשר בן זוגך משתתף בצרתך, ביחד תוכלו לנחם אחד את השני, להתפלל לעתיד רוד יותר. שלמה המלך אמר בקהלת: "טובים השניים מן האחד", ובמיוחד כאשר משתדלים ומחפשים לעזור ולתמוך אחד בשני. נעשה ונצליח!

אמרי שפר

- *ה"חפץ חיים" הקדוש אומר: כמה מדקדקים בניסוח מברק, וסופרים כל מילה. כמה יש לדקדק לספר כל הגדה - שנוגע הדבר לאיסורים חמורים התלויים בלשון.
- *הרה"ק רבי מנחם המאירי אומר: הרבות אומר (ריבוי דברים) - הכנסת מכשול ופוקה. והשתיקה - רווח והצלה מפיקה.
- *הרה"ק רבי אברהם חסדאי אומר: מעולם לא התחרטתי על מה שלא דיברתי, אך נחמתי על מה שדיברתי - פעמים רבות.
- *ה"חפץ חיים" הקדוש אומר: עדיפה תענית דיבור - מתענית הגוף.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - מושל ונמשל

וזוהו שאמר דוד המלך עליו השלום: "סורו ממני כל פועלי און, כי שמע ה' קול בכיי". כלומר המקטרגים יסורו וישתקו בעת וידוינו, והיודוי שלנו יתקבל ברצון - אם יהיה בבכיה ובתחנונים... וזהו שנאמר: "כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפיק ובלבבך לעשותו". אימתי ניתן לפעול בנקל? אם הלב מצטרף אל וידוי הפה! (אוהל יעקב, אמור).

על שום מה תיקנו לנו חז"ל וידויים כה רבים? **המקובל האלוקי רבינו יוסף גיקטיליא זצ"ל**, המשיל את החטא לחבל הדלי, שבאמצעותו דולים מים מן הבאר. חבל זה חזק הוא מאד, אבל מרוב השימוש הוא נשחק ונשחק, עד שהוא נקרע ונפסק. כך, אף העוון הקשה והחמור, כשהאדם מבקש עליו תמיד סליחה ומחילה, שוב ושוב, הרי הוא כלה ואפס, נמחה ואובד מן העולם, כמו שנאמר: "מחיתי כעב פשעך, וכענן חטאתך" (ישעיה מד, כב).

בענין זה סיפר **המגיד מראצקי זצ"ל**: אחד מבני הקהילה היה חולה מסוכן והגיע עד שערי מוות רחמנא ליצלן. הרופא אמר שהמשבר מתקרב, ואם יתחיל להזיע - ירד חומו, והוא יבריא. ואכן, ברחמי שמים התחיל החולה להזיע, ואף שחומו לא ירד, הביע הרופא את שמחתו. פנה אליו המגיד ושאלו: "הנה החולה כבר מזיע, ומדוע אין החום פג?" ענהו הרופא: "הינך רואה, רבי - כאשר העגלה נעה, מסתובב הגלגל, ומסתובב שוב ושוב, והמסע טרם הגיעו לקיצו. אבל זאת נדע: בכל סיבוב, העגלה מתקרבת ליעדה... הוא הדין כאן - בכל הזעה, ההחלמה הולכת וקרבה". והוא הדין בענייננו. בכל וידוי, הלב הולך ומתרכך, והעוונות הולכים ומתמוססים...

(שערי ארמון)

בדרשתו לפני כל נדרי, הסביר **המגיד מדובנא זצ"ל** את דברי המדרש (בפרשת כי תשא) בענין היודוי, שאמרו על הפסוק: "לולי משה בחירו עמד בפרץ" - עמד במקום הפרץ, שדחה את השטן ועמד במקומו. וכיון שאמר משה: "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה", נסתלקו כל המקטרגים, ואמרו: מה לנו לקטרג, מוטב שיקטרג משה בעצמו. וכן, כל המתוודים על מעשיהם ומודים על חטאיהם, סותמים את פי המקטרגים מלקטרג, כי יאמרו: מה לנו לקטרג, הלוא הוא בעצמו אומר ומפרט כל מה שהוא עשה! אם כן נשאלת השאלה: מה הרווח שביודוי: מה באמת ההבדל והחילוק בין הודאתו של האדם להודאתו של המקטרג? ההבדל הוא... בניגון. ויוסברו הדברים, במשל. מעשה בסוחר שנסע אל היריד הגדול ושהה בו ימים רבים לפני ששב לביתו, קנה חליפה יקרה ונאה בעבור בנו. כשחזר לביתו, היתה שמחה רבה. במיוחד גדלה שמחת בנו, הן על שובו של אביו והן על החליפה שקיבל. הוא לבש אותה ויצא לחוץ להתהדר בה לפני חבריו. היו ששמחו בשמחתו והיו שקינאו בו קינאה עזה. עוד הם הולכים יחדיו, ורגלו של הילד מעדה. הוא נפל לתוך שלולית בוץ והכתים את חליפתו. הילד קם, ולגודל צערו, היתה החליפה היפה מרובבת ומראיה נורא. מיד ברקו עיניו של אחד הילדים שקינא בו, והוא קרא: "הנני רץ לאביך לומר לו שליכלכת את חליפתך החדשה!". נחרד הילד. אם חבירו יאמר זאת לאביו, יכעס האב מאוד! מה עשה? רץ במהירות לביתו להקדים את חבירו, בא בבכיה לפני אביו בחליפתו המרובבת בוץ, וקרא: "אבי, אבי! ראה מה קרה לי, ראה את חליפתי החדשה!". מיד התעוררו ליו רחמי האב, והוא הרגיעו ואמר: "אל נא תבכה, חליפה ניתן לכבס, אפשר לנקות. ואם לאו - אקנה לך חליפה חדשה"... מה ההבדל בין הלשנת החבר לויודוי של הילד? הניגון. צורת סיפור הדברים...

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ בעשרת ימי תשובה, צריך לומר בחתימת הברכה "המלך הקדוש" במקום "הא-ל הקדוש", משום שהם ימי דין שהקב"ה דן את כל העולם ומראה מלכותו וממשלתו, ואם טעה וחתם "הא-ל הקדוש", אם נזכר תוך כדי דיבור (זמן אמירת "שלום עליך רבי"), ומיד חתם המלך הקדוש - יצא, ואם נזכר לאחר מכן, חוזר לראש התפילה, וכן אם נסתפק אם אמר "הא-ל הקדוש" או "המלך הקדוש" ונזכר לאחר מכן - חוזר לראש התפילה.
- ✓ שליח ציבור שטעה ואמר "הא-ל הקדוש" אף שעבר שיעור של תוך כדי דיבור, אינו חוזר אלא לברכת אתה קדוש, שכיון שהציבור אמרו קדושה, ברכת אתה קדוש נחשבת לברכה בפני עצמה.
- ✓ אם רק לאחר שסיים תפילתו נזכר שאמר הא-ל הקדוש, וכן אם נסתפק אם חתם כמו שצריך או לא, יחזור ויתפלל ויתנה בזו הלשון: "אם הנני חייב לחזור ולהתפלל, הריני חוזר ומתפלל בתור תפילה חובה, ואם אינני חייב לחזור, הריני חוזר בתור תפילת נדבה", וישתדל לכיון בתפילתו כראוי עד כדי יכולתו.
- ✓ השליח ציבור צריך לומר בליל שבת תשובה בברכת מעין שבע "המלך" הקדוש שאין כמוהו. ואם טעה ואמר הא-ל הקדוש, אם נזכר באמצע הברכה לפני שיחתום "ברוך אתה ה' מקדש השבת", חוזר ואומר: מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו המלך הקדוש שאין כמוהו וכו', ואם לא נזכר אלא עד שחתם מקדש השבת - אינו חוזר.
- ✓ בעשרת ימי תשובה אומרים "זכרנו לחיים" בסוף ברכה ראשונה, ו"מי כמוך אב הרחמן" בסוף ברכה שנייה, וכתוב לחיים טובים" באמצע מודים "ובספר חיים ברכה שלום" בברכה האחרונה, ואם טעה ולא אמר זכרנו לחיים, אם נזכר לפני שהזכיר ה' בחתימת הברכה, חוזר ואומר לחיים טובים, ואם לא נזכר עד גימורים ה', יסיים מגן אברהם ומעשיו ולשוב ממעשיו הרעים, וירבה בתורה ובמצוות וצדקה וימעט בעסקיו. וכתב רבינו משה קורדוברו זצ"ל, שיהיו ימים אלו כמו חול המועד, שלא יעשה בהם אלא מלאכה הכרחית, וביותר צריך לתקן דברים שבינו לבין חבירו, אשר עליהם אין כפרה עד שיחזיר את הגזל ואת העושה ויפייסו עד שימחול לו.
- ✓ ראוי לאדם שיתנהג בימים אלו גם בחומרות שאינו נוהג בהם כל השנה, כי גם אנו מבקשים מאת ה' יתברך שמו שיתנהג עימנו בחסידות. ויש לאדם לעשות לעצמו סיגים ודברים בימים אלה כדי יכולתו, כגון שיקבל על עצמו שלא לאכול בשר כי אם "חלק", כי ב"כשר" בלבד יש דעות פוסקים שמחמירים, וכן שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד שעה וחומש זמניות וכל כיוצא בזה.
- ✓ שבעת ימים שבין יום ראש השנה ליום הכיפורים הם נגד שבעת ימי השבוע, והמתענה בעזרת השם יתברך, ביום ראשון - יתכפרו עוונותינו במה שחטא בכל יום ראשון כל ימיו וכן הלאה, ואף על פי שיום הכיפורים מכפר, אבל כבר אמרו רבותינו: "ושוב יום אחד לפני מיתתך", והטעם מפני שיום יודע יום מיתתו לכן עליו לעשות תשובה בכל יום, שמא ימות למחר, ולא כל אדם בטוח שיזכה ליום כיפור, ולכן כל עוד שהוא חי, בעזרת השם יתברך, יעשה תשובה כל יום בכדי שיתכפר לו עוונותיו.

(מהבית היהודי - חלק ב')